

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. "Цар Калоян" № 1-а, 1000 София, тел. 02/986-28-61, 02/987-55-13,
факс 02/987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх. №... 1551...
Дата... 27.08... 2019 г.
(Моля, цитирайте при отговор)

Вр. №: МС:

08.06-16

27.08 -

УЗХ-1551

27.08 -

ДО
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СИГНАЛ

от **ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ**,
представяван от Председателя Ралица Негенцова,
с адрес: гр. София, ул. „Калоян” № 4

Относно:

незаконосъобразна практика на българските консулски представители в чужбина, изразяваща се в отказ да бъдат упражнявани възложени със закон правомощия по заверка на документи

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Във Висшия адвокатски съвет постъпиха сигнали от адвокати, че българските консулски представители в чужбина отказват да упражняват нотариални правомощия, възложени им със закон. По-конкретно българските консулски представители отказват да удостоверяват подписите, респ. подписите и съдържанието на договори за прехвърляне на дружествени дялове по чл. 129 ТЗ, с което се препятства възможността български, а и чуждестранни граждани да удостоверят подписите си на български език пред българските задгранични органи.

За отказите на българските консулски представители да изпълняват нотариалните си функции Министерство на външните работи /МВнР/ е било уведомено преди повече от година – с Искане за становище вх.№ 18-ПР-3759/18.07.2018 г.

От получения отговор изх. № 18-ПР-3759/07.08.2018 г. става ясно, че МВнР е запознато с проблема, но не само не е предприело мерки за преустановяване на тази незаконосъобразна практика, но самото Министерство на Външните работи счита, че длъжностните лица следвало да се въздържат от удостоверяване на подписите на договор за прехвърляне на дялове по чл. 129 ТЗ.

От правна гледна точка въпросът е безспорен и по него няма каквото и да било противоречие в съдебната практика.

Законът за нотариусите и нотариалната дейност (ЗННД), приет през 1996 г., в сила от 07.01.1997 г., многократно изменян и допълван, възложи нотариалните действия да се извършват от частноправни субекти – нотариуси, вписани в регистъра на Нотариалната камара, на които държавата е възложила да упражняват удостоверителната публичноправна власт на държавата. Нотариусите осъществяват тази публичноправна власт на територията на Република България. Извън територията на страната нотариалните действия се извършват от българските консулски длъжностни лица: *“Българските консулски длъжностни лица в чужбина, при спазване на съответните разпоредби на Гражданския процесуален кодекс и ако документът е съставен на български език, могат да удостоверяват: 1. датата, съдържанието и подписите на частни документи, които не подлежат на вписване и са представени от български или чужди граждани...”* (чл. 84, ал. 1, т. 1 от ЗННД).

Разпоредбата на чл. 129 ТЗ предвижда удостоверяването на договорите за прехвърлянето на дружествени дялове да става с нотариална заверка на подпис и съдържание, поради което не би следвало да има каквото и да било съмнение, че българските консулски длъжностни лица разполагат с компетентност да заверяват подписите и съдържанието на договори за прехвърляне на дружествени дялове, тъй като законът изрично им дава това правомощие.

Формираната практика на българските консулски представители е подкрепена от МВнР с указанието, че консулите следва да се *„въздържат“* от удостоверяване на подписите и съдържанието на договори за прехвърляне на дялове по чл. 129 ТЗ, с мотива, че разпоредбата на чл. 84, ал. 1, т. 1 ЗННД била неясна.

Разпоредбата на чл. 84, ал. 1, т. 1 от ЗННД предвижда българските консулски длъжностни лица да могат да удостоверяват дата, съдържание и подпис на частни документи, **когато документите са съставени на български език и не подлежат на вписване.**

По действащото българско право единствените актове, които подлежат на вписване, са актовете, с които се прехвърлят или удостоверяват вещни права върху недвижими имоти (чл. 112 ЗС). Договорите, с които се прехвърлят дружествени дялове по чл. 129 ТЗ очевидно не са актове, с които се прехвърлят вещни права, защото няма каквото и да било съмнение, че дружествените дялове не са недвижими имоти.

Историческото тълкуване на разпоредата на чл. 84, ал. 1, т. 1 от ЗННД също води до извода, че употребеният от законодателя израз „*актове, подлежащи на вписване*“ касае единствено актове, с които се прехвърлят или признават вещни права върху недвижими имоти. Текстът на чл. 84 ЗННД, независимо че неколккратно е изменян, още от първоначалната редакция на закона предвижда ограничението, че консулските представители не могат да заверяват актове, които подлежат на вписване. Към датата на приемане на ЗННД единствените актове, подлежащи на вписване, са актовете, касаещи прехвърляне на вещни права върху недвижими имоти. Така че законодателят очевидно е имал предвид единствено актове, с които се прехвърлят, учредяват и признават вещни права върху недвижими имоти.

Законът за търговския регистър е приет значително по-късно (през 2006 г.), поради което няма как законодателят с приетия по-рано ЗННД да е предвидил ограничение при удостоверяване на договорите за прехвърляне на дружествени дялове, които според неправилното разбиране на МВнР подлежали на вписване в Търговския регистър /ТР/. Самото разбиране, че договорите за прехвърляне на дружествени дялове по чл. 129 ТЗ подлежали на вписване, също е неправилно, тъй като в ТР не се вписват актове, както се вписват актове, касаещи недвижими имоти, а се вписват обстоятелства (чл. 2 във вр. чл. 4 от ЗТРРЮЛНЦ).

Практиката на съдилищата, които са се произнесли по въпроса дали консулските представители в чужбина могат да заверяват договори за прехвърляне на дружествени дялове, е еднозначна и безпротиворечива – съдилищата последователно приемат, че българските консулски представители са компетентни да удостоверяват договори за прехвърляне на дружествени дялове по чл. 129 ТЗ.

Най-тревожното е, че **Министерство на външните работи е запознато с еднозначната съдебна практика по този въпрос**, но въпреки това е дало изрични указания към консулските представители „да се въздържат“ от заверяване на договори за прехвърляне на дружествени дялове по чл. 129 ТЗ, съобразявайки се със Становище на нотариалната камара – че българските консулски представители нямали възможност за да заверяват такива договори.

Не сме запознати със становището на нотариалната камара, но ако то е в смисъла, цитиран от МВнР, по изложените вече съображения то е

неправилно и е в явно противоречие с постоянната практика на съдилищата. Недопустимо е МВнР, вместо да спазва закона, да се съобразява със съдебната практика и да упражнява възложената му компетентност да предоставя правно съдействие на българските граждани в чужбина - да се съобразява със становището на представители на частно-правни субекти, каквито са нотариусите, които очевидно имат пряк интерес всички български граждани да удостоверяват всички свои документи единствено в страната – пред нотариусите.

Позицията на МВнР е неразбираема не само от правна, но и от политическа гледна точка. Българските консулски представители са натоварени да упражняват правомощието по извършване на определените в закона нотариални удостоверения извън територията на Република България (включително на документите по чл. 84, ал. 1, т. 1 ЗННД, сред които и договорите по чл. 129 ТЗ) и не зависи от тях да решават дали да упражнят тази компетентност. Те са длъжни да извършват такива удостоверения, защото законът изрично им възлага това с разпоредбата на чл. 84, ал. 1, т. 1 ЗННД. Консулските представители в чужбина олицетворяват българската държавност на територията на съответната чужда държава и затова са натоварени от законодателя да извършват действия в интерес на българските граждани в чужбина, а не да затрудняват дейността им, като отказват да извършват допустими от закона нотариални удостоверения.

Извършваните от български консулски длъжностни лица откази да бъдат удостоверени подписите и съдържанието на договори за прехвърляне на дружествени дялове с мотива, че тези договори подлежали на вписване в Търговския регистър, са незаконосъобразни и изключително много затрудняват участието на български граждани, живеещи в чужбина, в търговския оборот в България. По този начин Българските граждани вместо да се обърнат към българските консулски представители в чужбина, които разполагат с държавна удостоверителна власт и да получат от тях съответното съдействие, са принудени:

- или да се върнат в Република България, за да подпишат договори за покупко-продажба на дружествени дялове по чл. 129 ТЗ,
- или да подпишат пълномощно пред консула, за да може техен представител да подпише договор за прехвърляне на дружествени дялове пред български нотариус.

Както се вижда, тази практика е не само незаконосъобразна, но дискриминира българските граждани, живеещи в чужбина, като ги лишава от възможността по по-бърз, по-лесен, по-евтин и по-удобен за тях начин, независимо че живеят в чужбина, да участват в българския търговски оборот като извършват определени правни действия пред българския орган,

натоварен да изпълнява държавна удостоверявателна власт извън територията на Република България – пред консула в съответната държава.

Уважаеми господин министър-председател,

Уважаеми дами и господа министри,

Висшият адвокатски съвет счита, че незаконосъобразната практика, за която Ви сезираме, следва да бъде преустановена, защото нито е в интерес на държавността, нито е в интерес на българските граждани, живеещи в чужбина.

Поради това настояваме в рамките на компетентността Ви да предприемете необходимото за преустановяване незаконосъобразната практика на българските консулски представители в чужбина да отказват удостоверяването на договори за прехвърляне на дружествени дялове по чл. 129 ТЗ, като бъдат дадени ясни указания на българските консулски представители да упражняват точно всички нотариални функции, които са им възложени от ЗННД.

Приложение: 1. Искане за становище вх.№ 18-ПР-3759/18.07.2018 г.

2. Отговор изх. № 18-ПР-3759/07.08.2018 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:**

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА